

Duinen voor de Hondsbossche.

Vogels in de Zandpolder

Bij de grootscheepse operatie om de Hondsbossche en Pettemer Zeewering met miljoenen kuubs zand te versterken is er een nieuw duin- en strandgebied bijgekomen, maar er is ook natuur verloren gegaan. Dat wordt, hoe dan ook, gecompenseerd. Voor Landschap Noord-Holland de kans om nog meer delen van de Zandpolder bij Callantsoog te kunnen inrichten. DOOR FRANS BUISSINK

Waar eens vogels zich tegoed konden doen aan allerlei beestjes op de strekdammen van de Hondsbossche en Pettemer Zeewering, ligt nu een breed strand en een panoramaduin, een populaire publiekstrekker bij Petten. FOTO: K. LEEK

Gelukkig, er is aan de vogels gedacht. Want je hield je hart vast, toen eenmaal bekend werd dat er geen houden meer aan was. De Hondsbossche en Pettemer Zeewering zou onder een enorme berg zand verdwijnen en daarmee ook meer dan veertig strekdammen, de even zovele voedselbronnen voor ontelbare trekvogels. Die berg zand was nodig om de kust op sterkte te brengen. Voor onze veiligheid. Laatst ben ik er nog eens gaan kijken: een strandvlakke van Waddenzee-allure en jong bij elkaar gebuldozerd duin, vers ingeplant met helm. Weg onze rotskust. Weg ons enige scheepswrak voor de kust, de Prince George. Weg, die prachtige promenade waar een mens kon genieten van

regenwulpen, scholeksters, paarse strandlopers en steenloperijes; totaal verdwenen. Hoe het er tegenwoordig uitziet, kunt u ervaren als u de wandelroute loopt uit ons vorige nummer.

Bijzondere kustnatuur verdwenen onder het zand

Ik heb het allemaal zien gebeuren. Terwijl het massaal toegestroomde volk zich stond te verbazen over het vernuft, de energie en enormiteit van het werk waarmee de nieuwe kust bij elkaar gespoten werd, kon ik alleen maar denken aan al die honderden soorten zeediertjes en bijzondere wieren die onder die verstikkende laag zand moesten sterven en verdwijnen. Je kunt dat ook wat minder emotioneel 'vershraling van de biodiversiteit' noemen.

Toen alle natuurvriendelijke alternatieven voor de nodige kustversterking van tafel waren geveegd en er definitief gekozen was voor de 35 miljoen kuub zand waarmee de provincie 400 voetbalvelden groter gemaakt zou worden, konden Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Landschap Noord-Holland, niets anders doen dan er maar het beste van maken. Ook Vogelbescherming en Stichting Duinbehoud kozen eieren voor hun geld en namen zich voor hun uiterste beste te doen voor de natuurwaarden in het nieuwe duin- en strandgebied. En het Hoogheemraadschap had flink wat compensatie in de aanbieding: verbeterprojecten voor de recreatie op wel 25 plekken langs de kust: paden, strandopgangen, uitkijkpunten, nieuwe voorlichtingsborden. Er was ook een flinke pot voor

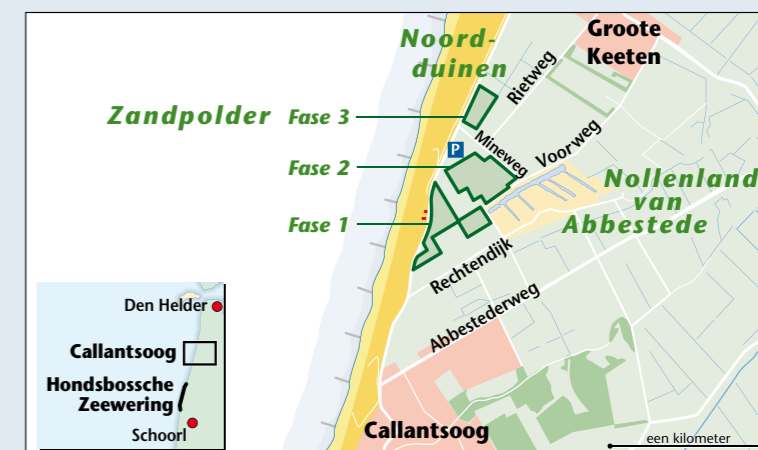

▲ Vlak achter de smalle duinenrij ten noorden van Callantsoog heeft Het Landschap nu drie voedselrijke vogelplassen aangelegd: de Zandpolders 1, 2 en 3, 'wegrestaurants' voor vogels die langs de kust trekken. Ook kunnen ze er terecht bij hoogwater, als de strekdammen aan het strand onbereikbaar zijn. FOTO A. MEIJER

natuurcompensatie. Wat er aan biodiversiteit verloren was gegaan, mocht op andere plekken langs de kust nieuwe kansen krijgen. Zij het dan in een andere vorm.

Alle steun voor Zandpolder 2

Juist op dat moment kwam Zandpolder 2 in beeld. U zult hem misschien niet meteen weten te liggen. Dat is geen schande. Maar vogels kennen de plek inmiddels dondersgoed. En als u eens een leuke trip wilt hebben, moet u er zeker eens gaan kijken. Verrekijker mee en een goed vogelboek, want er is van alles te zien. Al ver voordat het zandplan voor de Hondsbossche ging spelen, was Landschap Noord-Holland actief rond het Nollenland van Abbestede bij Callantsoog. Daar werd een nieuw vogelgebied gecreëerd op voormalige bollengrond in de Zandpolder. De formule was eenvoudig. Voedselrijke bollengrond afgraven en afvoeren en zorgen voor wat plasjes en nolletjes. Het ligt er prachtig zo tegen de duinen van Callantsoog aan. Het gebied werd onmiddellijk ontdekt door kluten, plevieren, grutto's en meeuwen.

Allemaal te zien pal naast een landelijke weggetje. In de hoofden van Landschap Noord-Holland was Zandpolder 2 al in de maak: vijf hectare bollengrond naast het Nollenland, dat beschikbaar kwam. Landschap en Hoogheemraadschap werden het erover eens dat dit een prachtige plek was voor natuurcompensatie. Het Hoogheemraadschap en de provincie Noord-Holland zorgden voor de middelen, het Landschap voor de ecologische kennis. Zandpolder 2 zou speciaal ingericht worden voor de trekvogels, die nu veertig strekdammen moesten missen. En dan dacht men vooral aan de steenlopers. Die waren al zo vaak genoemd in de discussies rond de plannen voor de Hondsbossche zeedijk.

De Zandpolders zijn een waar luilekkerland voor vogels. Hier enkele van de soorten die je er van dichtbij kunt bekijken.

1. *Rose Grutto.*

FOTO: M. SCHAEFER

2. *Steenlopers.*

FOTO: M. SCHAEFER

3. *Steltkluut.*

FOTO: P. PALMEN/

BUITEN-BEELD

4. *Kleine Plevier*

FOTO: W. DOORN-MEYNE

Van schrale bollengrond naar vogel-luilekkerland

Om van vijf hectare bollenland een trekvogelrestaurant te maken, valt niet eens mee. Als je de vervuilde teeltlaag verwijderd hebt, hou je een zandwoestijn zonder enige vorm van bodemleven over, waar hongerige vogels niets te zoeken hebben. Hoe pak je dat aan? Wormen en andere bodemdierjes kun je er naartoe brengen, maar die moeten ook iets te eten hebben: organisch spul in de bodem. Goede raad werd ingewonnen bij een bedrijf dat sportvelden aanlegt. Er kwamen kunst-

grepen aan te pas als het strooien van schapenbix en maaisel uit het Zwanenwater. Op de hogere delen van het nieuwe bodem reliëf werd grond gestort, afkomstig van een camping, niet vervuild en vol met wormen.

Nu ligt daar een voorbeeldige vogelplas, met schelpen- en grindeilandjes en brede oevers waar vogels in alle rust bij hoogwater kunnen overtijen. 'Luilekkerland voor vogels' staat er op het voorlichtingsbord dat Het Landschap heeft geplaatst. Klopt.

Wel vogels, maar geen strekdamvogels

Geregeld neem ik er een kijkje. Kwam een keer net te laat om een paartje doortrekkende steltkluten te zien, maar alle keren vermaak ik me er opperbest. Wat ik mis aan strekdamvogels van de Hondsbossche wordt hier ten dele gecompenseerd. Steenlopers in hun kleurige zomerveren kun je hier nog dichterbij bekijken. En je treft er ook soorten als kleine plevieren, krakeenden, zomertalingen, kluten bij de vleet, 'pietende' scholeksters of een heel reisgezelschap van rosse grutto's die er op adem komen. Het is maar de vraag of je dit wel compensatie kunt noemen voor de natuur van die boeiende kunstmatige rotskust van de zee-wering. Hoe dan ook: deze geslaagde Zandpolders vragen om uitbreiding: een strook van meer van zulke vogelluilekkerlandjes langs de duinen tussen Callantsoog en Groote Keeten. De kansen liggen er. ●

Zandpolder fase 3 is in de maak

Landschap Noord-Holland, Provincie Noord-Holland en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier hebben de krachten gebundeld waardoor de inrichting van een nieuw gebied in de Zandpolder mogelijk is gemaakt: Zandpolder fase 3. Samen met het Nollenland van Abbestede, Zandpolder 1 en Zandpolder 2 ontstaat er ten noorden van Callantsoog een mooie keten van natuurgebieden. Bij Zandpolder 3 vormen we ca. 3,5 hectare bollengrond om in natuur. Er komt een hoogwatervluchtplaats en voedselplek voor steltlopers maar door het zoute kwelwater dat onder de duinen door sijpelt, is er ook een geweldige kans voor het ontwikkelen van brak grasland met alle zeldzame planten die daar bij horen. De werkzaamheden zijn eind mei begonnen en de verwachting is dat de aannemer eind augustus klaar is.

Er is nu een groot gebied aan het ontstaan dat onder meer vanaf het fietspad langs de duinen tussen Callantsoog en Groote Keeten, goed is te bekijken.